

Pruszyńska, Agnieszka

Memorabilia lekarskie w Archiwum Instytutu Polskiego i Muzeum im. gen. W. Sikorskiego w Londynie

Medycyna Nowożytna 6/2, 131-152

1999

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Z ARCHIWÓW I BIBLIOTEK

Agnieszka Pruszyńska

Memorabilia lekarskie w Archiwum Instytutu Polskiego i Muzeum im. gen. W. Sikorskiego w Londynie

„Quae regio in terris nostri non plena laboris”
Owidiusz

Jakaż jest kraina na ziemi, gdzie by nie było dzieł naszej pracy.

Polska instytucja naukowo-kulturalna w Londynie, pod obecną nazwą Instytut Polski i Muzeum im. gen. W. Sikorskiego, funkcjonuje od 1965 roku. Powstała w wyniku fuzji dwóch placówek o podobnych celach działania: Polskiego Ośrodka Naukowego i Instytutu Historycznego im. gen. Sikorskiego.

Polski Ośrodek Naukowy założony w grudniu 1939 roku, początkowo jako Biuro Badań Politycznych, miał za zadanie dostarczanie ludziom nauki, publicystyki i polityki z różnych krajów danych historycznych, statystycznych i gospodarczych, dotyczących przedwojennej Polski oraz wydarzeń poprzedzających wybuch II wojny światowej, następnie również informacji o okupacji niemieckiej i rosyjskiej w Polsce. Ośrodek prowadził własną działalność wydawniczą i kompletował bibliotekę. Instytut Historyczny został utworzony 3 maja 1945 roku jako

instytucja powołana do przejęcia, zabezpieczenia i opracowania zbiorów służby archiwalno-muzealnej Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie (wojsk lądowych, marynarki wojennej i lotnictwa).

Z biegiem lat do Instytutu Polskiego i Muzeum im. gen. W. Sikorskiego zostały przyłączone: Fundacja Sztandarów PSZ, Polski Instytut Historyczny oraz Studium Polski Podziemnej.

Trzonem zbiorów muzealnych Instytutu jest 30 tysięcy eksponatów zgromadzonych tuż po wojnie w Szkocji z pojedynczych komórek muzealnych Rosji, Iranu, Iraku, Egiptu i Palestyny – szlaku II Korpusu. Zbiory te są do dzisiaj uzupełniane darami od osób indywidualnych, kół wojskowych oraz instytucji cywilnych z terenu Wielkiej Brytanii, poddawane pieczołowitej konserwacji i eksponowane na wystawie stałej i wystawach okolicznościowych, czasowych. Wśród eksponatów stałych znajdują się i te związane bezpośrednio ze służbą zdrowia Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie, m.in.: odznaki służby zdrowia lotniczej i marynarki wojennej; zestaw odznak PCK z Francji i Wielkiej Brytanii; papierośnica ofiarowana dr. med. Bolesławowi Markowskiemu przez jeńców rosyjskich – pacjentów szpitala obozu w Neubrandenburgu; umieszczone w sali im. gen. W. Andersa pamiątki po Polskim Wydziale Lekarskim w Edynburgu 1941–1949, takie jak odznaka wydziału, plakiety jubileuszowe, medal i ozdobna pieczęć; mundury lekarzy i służby zdrowia Pomocniczej Służby Kobiet.

Eksponatem szczególnym jest skórzana torba lekarza oficera z I wojny światowej z kompletnym wyposażeniem obejmującym m.in. indywidualny pakiet przeciwiwperytowy, zestaw opatrunkowy, strzykawkę z zapasowymi igłami w firmowym opakowaniu „Alfons Mann Sp. Akc. Warszawa Pl. Małachowskiego 2” oraz buteleczkę wódki „Huculska” z wytwórni w Stanisławowie. Wśród pamiątek pochodzących z kraju wyeksponowana jest opaska służby sanitarnej powstania warszawskiego z numerem identyfikacyjnym B 1984 oraz przyciągający wzrok, w sali im. gen. M. Kukieła, ozdobny adres dedykowany dowódcy ppłk. lekarzowi Ignacemu Zielińskiemu przez współpracowników Szpitala Ujazdowskiego. Dziewięć stron wypełnionych podpisami oprawiono w skórzaną okładkę ze srebrną plakietką z wygrawerowanym napisem: „Na pamiątkę wspólnej pracy Szpital Ujazdowski. Warszawa 22 maja 1920”.

Muzeum eksponuje też dary dwóch polskich lekarzy emigrantów: komplet ołowianych żołnierzyków wystawiony w Sali Kawalerii w specjalnie skomponowanej plastycznie panoramie: „Szwoleżerowie gwardii” – dar Feliksa Dangla z Australii oraz księgoz-

biór umieszczony w czytelni w szafie ozdobionej fotografią ofiarodawcy dr. Walentego Nyki ze Stanów Zjednoczonych.

Bogata Biblioteka Instytutu, wraz z księgozbiorem z Glasgow zawierającym komplet czasopism z okresu II wojny światowej, w 1993 roku została połączona ze zbiorami Biblioteki Polskiej i jest udostępniana w Polskim Ośrodku Społeczno-Kulturalnym w Londynie.

Integralną częścią Instytutu jest Archiwum powstałe w 1940 roku dzięki inicjatywie kół wojskowych. Od marca tegoż roku funkcjonowało w Paryżu Wojskowe Biuro Historyczne powołane do sprawowania opieki nad aktami wywiezionymi z Polski, Rumunii i Węgier, a także do gromadzenia raportów departamentów cywilnych i wojskowych, relacji i wspomnień indywidualnych. Po upadku Paryża zadania te przejęły instytucje utworzone w Wielkiej Brytanii i na terenach działań Polskich Sił Zbrojnych: Archiwum i Muzeum PSZ w Szkocji, Biuro Historyczne Polskich Sił Powietrznych, Biuro Historyczne Marynarki Wojennej, Muzeum Polowe Nr 1 w Neapolu, Archiwum i Muzeum Polowe Nr 2 w Kairze, Biuro Dokumentów – utworzone na Środkowym Wschodzie i przeniesione do Rzymu.

Materiały zgromadzone przez te placówki, przekazane Archiwum Instytutu i uzupełnione dokumentami związanymi z działalnością gen. Władysława Sikorskiego, utworzyły zespół akt o kapitalnym znaczeniu dla badań historycznych nad okresem 1939–1945.

Archiwum, nieustannie powiększane o dary polskiej emigracji, liczy obecnie półtora tysiąca metrów bieżących akt. Udostępnia je zgodnie z brytyjskimi przepisami o ujawnianiu dokumentów po określonej liczbie lat i honoruje zastrzeżenia ofiarodawców. Od 1980 roku zbiory są mikrofilmowane.

Zasób archiwalny obejmuje m.in. dokumenty służby zdrowia Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie, w tym kroniki szpitali wojskowych i oddziałów sanitarnych oraz rozkazy – sygn. A XV, także zbiór relacji z 1939 roku spisanych przez lekarzy wojskowych z poszczególnych dywizji – sygn. B I 118.

Jeden z działów Archiwum nazwany Kolekcje od początku lat 60. gromadzi spuściznę organizacji i osób. Zespół ten w 1998 roku liczył 566 jednostek archiwalnych. O jego różnorodności świadczą złożone tam dokumenty m.in. Koła Kobiet Żołnierzy PSZ, Towarzystwa Szkocko-Polskiego, Radiostacji WANDA i Związku Kół I Dywizji Pancerniej. W dokumentach personalnych, poza materiałami związanymi z działalnością generałów – Tadeusza Bora-Komorowskiego czy Juliusza Kleeberga – znajduje się

spuścizna po Emeryku Hutten-Czapskim, lwowskim poecie Marianie Hemarze, a także dziewiętnastowiecznym pisarzu, filozofie i polityku Krystynie Lach-Szyrmie.

Ze środowiskiem polskich lekarzy emigracyjnych związana jest dokumentacja genezy i działalności dwóch organizacji: powstałego w 1941 r. Towarzystwa Naukowego Lekarzy Wojska Polskiego w Zjednoczonym Królestwie, które połączyło się z utworzonym trzy lata później Związkiem Lekarzy Polskich na Wychodźstwie. Ten z kolei od 1962 r. działa do dzisiaj pod nazwą: Związek Lekarzy Polskich na Obczyźnie. Archiwalia Związku obejmują materiały do 617 biografii lekarzy. Są to przeważnie deklaracje wstąpienia do Związku, zawierające podstawowe dane biograficzne.

Wśród nazwisk osób znanych z historii, polityki, kultury i literatury niewielki procent stanowi średni personel służby zdrowia. Pod sygnaturą KOL 7 znajduje sięteczka z dokumentami dotyczącymi wojennego epizodu z życia porucznik Heleny Antoniewicz (1898–1967) – pielęgniarki Wojskowego Szpitala Polowego Nr 2 na Środkowym Wschodzie i szpitali II Korpusu Polskiego Nr 161 i Nr 7 we Włoszech. Sygnatura KOL 211 kryje dokumenty z lat 1939–1945 ochotniczki z Francji Dorothy Annesley – pielęgniarki w szpitalu Polskiego Czerwonego Krzyża, współorganizatorki szpitala dla Polaków w Szkocji oraz schroniska dla żołnierzy polskich w Londynie. Materiały oznaczone KOL 142 pozwalają prześledzić wojenne losy ochotniczki Pomocniczej Służby Kobiet Stefanii Niedziałkowskiej-Długowskiej (1898–1981) od okresu pracy w Szpitalu Wojennym Nr 3 w Związku Radzieckim (Tock, Guzar) do Iraku i Szpitala Nr 3 w Palagiano we Włoszech.

Archiwalny dział Kolekcje przechowuje dokumenty dziejściu polskich lekarzy. Pozwalają one prześledzić meandry losów tych, których powojenna polska rzeczywistość skłoniła do pozostania na obczyźnie. Sześciu z nich było związanych z warszawską Szkołą Podchorążych Sanitarnych: Stefan Hubicki – współzałożyciel i pierwszy komendant (wówczas Wojskowej Szkoły Sanitarnej), ppłk Władysław Gergovich – jej dyrektor nauk oraz czterech elewów, jednocześnie studentów Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Warszawskiego: Roman Jakubski, Tadeusz Pasieczny, Stanisław Sosabowski i Maciej Zwierz. Do kraju powrócił jedynie S. Hubicki, pozostali wykorzystali wiedzę zdobytą na studiach, uzupełnioną przez kontynuowanie nauki w Bejrucie (R. Jakubski, M. Zwierz) i praktycznie w warunkach polowych, do wykonywania zawodu w szpitalach i klinikach zagranicznych – przeważnie na terenie Wielkiej Bry-

tanii. Tam też praktykowali Wit Tarnawski (jego ojciec Apolinary zmarł w 1943 r.) i Adam Gołębiowski.

Stosunkowo najmniej danych udało się zebrać do biogramu A. Gołębiowskiego, absolwenta Uniwersytetu im. Jana Kazimierza we Lwowie, o którego ambicjach naukowych świadczą prace opublikowane w zagranicznych pismach medycznych. W Archiwum znajduje się jedynie jego relacja w języku angielskim, dotycząca krótkiego okresu 1939–1942. Podobnie akta S. Sosabowskiego zawierają tylko szczegółowy opis czasu okupacji i powstania warszawskiego – okresu, który zaważył na jego dalszych losach. Wywieziony, z zachowaniem pełnej konspiracji, tuż po wojnie do Edynburga dla ratowania wzroku w tamtejszym szpitalu, nie powrócił już do kraju. Mieszka w Dorset.

W Londynie mieszka Roman Jakubski*, wieloletni kronikarz i animator Klubu Szkoły Podchorążych Sanitarnych, z dużym zaangażowaniem sporządzający dokumentację życia i pracy kolegów podchorążych rozsianych po świecie. Jednak utrata wzroku w 1999 r. uniemożliwiła mu kontynuowanie tego zajęcia. Złożone przez niego w Archiwum akta personalne umożliwiły opracowanie pełnego biogramu. Równie dostatecznie udokumentowana jest biografia T. Pasiecznego – działacza polonijnego w Szkocji i M. Zwierza – eksperta WHO. Materiały udostępnione przez Celinę Busza z Anglii (zmarła w 1999 r.) oraz materiały archiwalne pozwoliły na opracowanie biografii jej brata W. Tarnawskiego – lekarza, przede wszystkim jednak pisarza, krytyka literackiego, tłumacza, konradologa. Opracowana biografia zawiera dane nie uwzględnione ani w nocie biograficznej, sporządzonej przez Stanisława Konopkę w 1962 r., ani w słowniku pisarzy emigracyjnych wydanym w 1992 r.

Spuścizna po dziewięciu lekarzach, przekazana Archiwum Instytutu Polskiego i Muzeum im. Sikorskiego w Londynie przez rodziny, przyjaciół czy przez nich samych, to jednak nie tylko dokumenty. Pośród legitymacji, fotografii, korespondencji i wycinków prasowych znalazły swoje miejsce również przedmioty, takie jak m.in. skrawek łowickiego pasiaka, zasuszony kwiat czy żeton uprawniający do stołowania się w kantine oficerskiej – memorabilia wnoszące do biogramu element osobisty.

Opublikowanie całości tego archiwalnego zasobu wydaje się w pełni uzasadnione potrzebą uzupełniania i wzbogacania polskiej biografistyki lekarskiej o życiorysy emigracyjne.

* Roman Jakubowski zmarł w czasie druku tego zeszytu, w 2000 r. Z uwagi na oficjalny rok wydania zeszytu utrzymujemy dane życiorysu w czasie terażniejszym.

**Władysław Stanisław
GERGOVICH
(1893–1951)**

Ur. 16 kwietnia w Jaworznie, woj. krakowskie; syn Stanisława i Antoniny z domu Ogorzały. Po maturze w 1912 r. w gimnazjum w Wadowicach podjął studia na wydziale lekarskim Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, gdzie uzyskał absolutorium. Dyplom i stopień doktora wszech nauk lekarskich otrzymał w 1921 r. na Uniwersytecie Warszawskim. W latach 1923–1926 specjalizował się w warszawskich klinikach – otolaryngologicznej i ginekologiczno-położniczej.

W latach 1914–1918 służył w Legionach Polskich, brał udział w obronie Lwowa. Od 1918 r. był lekarzem wojskowym w służbie stałej zatrudnionym kolejno: w Departamencie Zdrowia Ministerstwa Spraw Wojskowych, jako naczelny lekarz Centralnej Szkoły Podchorążych Piechoty w Chełmie, naczelny lekarz i wykładowca Szkoły Podchorążych w Warszawie i Ostrowi Mazowieckiej. Na początku lat 30. był lekarzem 7. Pułku Ułanów w Mińsku Mazowieckim i ukończył kurs w Wyższej Szkole Wojennej, w latach 1934–1939 wykładowcą, a następnie dyrektorem nauk Centrum Wyszkożenia Sanitarnego w Warszawie. Od 1 września 1939 r. pełnił funkcję szefa sanitarnego Armii „Kraków”, przyczynił się do utworzenia Centrum Szpitalnego Zamość. Po ucieczce przed aresztowaniem przez gestapo dotarł do Francji, gdzie od kwietnia do lipca 1940 r. był komendantem Centrum Wyszkożenia Sanitarnego w Combourg. Ewakuowany wraz z Centrum do Wielkiej Brytanii został szefem służby zdrowia Sztabu Naczelnego Wodza (lipiec 1940 – grudzień 1942). Od maja 1944 r. pełnił funkcję zastępcy szefa służby zdrowia Ministerstwa Obrony Narodowej – w randze pułkownika.

Jest autorem tekstu pt. *Wspomnienia spod Krzywopłotów*, [w:] *Karabin i nosze*, T. 1, Warszawa 1936 oraz czterech prac opublikowanych w „Lekarzu Wojskowym” w latach 1936–1939 na temat wpływu czynnika terenowego, taktycznego i klimatycznego na użycie służby zdrowia dywizji pancernej i piechoty, a także opracowania *Służba zdrowia w wojnie nowoczesnej*,

opublikowanego w: „Komunikat Szefostwa Służby Zdrowia” Londyn 1945, nr 8.

Od 1944 r. należał do Związku Lekarzy Polskich w Imperium Brytyjskim. Ożeniony z Jadwigą Kozicką, następnie z Zofią Grabowską, miał dwoje dzieci. Zmarł w 1951 r. w Londynie, został pochowany na Streatham Park Cemetery.

Ludwik Bombas: *Zamojscy lekarze...*, „Kombatant Polski na Obczyźnie”, 13 I 1952;

Akta osobowe i foto ze zbiorów Głównej Biblioteki Lekarskiej; Deklaracja wstąpienia do Związku Lekarzy Polskich w Imperium Brytyjskim z 9 VO 1944, IPMS KOL 394.

Dokumenty 1934–1952

IPMS Sygn. KOL 109

- życiorys własny, maszynopis s. 1
- Zeszyt Ewidencyjny (1 karta wykaz kolejnych miejsc pracy)
- paszport i Książeczka Uposażenia z fotografią
- zaświadczenia: o ukończeniu dwuletniego kursu Wyższej Szkoły Wojennej w 1934 r. „... z postępem bardzo dobrym”; o sprawowaniu funkcji komendanta Centrum Wyszkożenia Sanitarnego w Combourg we Francji
- legitymacje: Honorowej Odznaki Szkoły Podchorążych dla Instruktorów oraz odznak pamiątkowych: 7. Pułku Ułanów, 2. Pułku Piechoty Legionów 1932, 1. Pułku Artylerii Lekkiej Legionów 1934 i Centralnej Składnicy Sanitarnej 1938
- korespondencja z Polskim Wydziałem Lekarskim w Edynburgu z lat 40.

Teksty:

„Dziennik czynności szefa sanitarnego Armii Kraków 1 IX 1939 – 7 XI 1939” rękopis s. 124; „Centrum Szpitalne Zamość” 1939, rękopis s. 12; „Doktryna wojny”, maszynopis s. 10; „Sprawozdanie ogólne z działalności służby zdrowia Polskich Sił Zbrojnych za czas 10 VII – 31 XII 1942 w związku z przejściem szefostwa Sił Zbrojnych Sztabu N[aczelnego] W[odza] do Ministerstwa Obrony Narodowej” 25 I 1943, maszynopis s. 24.

Wycinek prasowy:

ks. dr Ludwik Bombas: „Zamojscy lekarze. O pułkowniku-lekarzu dr. Władysławie Gergovichu wspomnienie”, Kombatant Polski na Obczyźnie 13 I 1952.

**Adam
Kazimierz
GOŁĘBIOWSKI
(1914–1998)**

Ur. 21 czerwca w Radziechowie, woj. tarnopolskie, studia medyczne ukończył w 1938 r. na Uniwersytecie im. Jana Kazimierza we Lwowie, gdzie podjął pracę asystenta. Służbę wojskową odbywał w Tarnopolu, skąd we wrześniu 1939 r. został wywieziony w głąb Rosji. W 1941 r. wstąpił do 5. Pułku Artylerii Lekkiej Armii Polskiej; przebył cały szlak bojowy

II Korpusu Polskiego jako chirurg w stopniu podporucznika. Za ratowanie rannych w bitwie pod Monte Cassino został odznaczony orderem *Virtuti Militari*.

Po wojnie osiadł w Anglii. W 1948 r. podjął pracę lekarza w London Chest Hospital, w latach 1949–1979 pracował w Preston Chest Hospital specjalizując się w chirurgii klatki piersiowej. W latach 50. opublikował dwie prace na temat gruźlicy i chirurgii płuc w „British Journal of Tuberculosis and Diseases of the Chest”, 1957; „Tubercle”, 1958. Jest współautorem pracy zamieszczonej w „British Medical Journal”, 1960. W 1979 r. przeszedł na emeryturę. Był członkiem Royal College of Surgeons oraz Thoracic Surgeons of Britain and Ireland.

Ożenił się w Anglii. Zmarł 15 listopada 1998 r. w Londynie.

Medical Register, 1979; *Bibliography of works by Polish scholars and scientists published outside Poland in languages other than Polish 1939–1962*, London 1964; Foto – odbitka ze zbiorów IPMS w Londynie.

Dokument 1939–1942

IPMS Sygn. KOL 505

„Memoirs of a Polish doctor captured by the Soviet Army during their invasion of Poland in 1939”, maszynopis s. 160.

**Stefan
Bolesław
HUBICKI
(1877–1955)**

Urodzony 18 marca 1877 r. w Pilicy, woj. kieleckie, syn Bolesława właściciela dóbr w Olkuskiem i jego drugiej żony Marii Strzelbickiej (miał pięcioro przyrodniego rodzeństwa). Po maturze w warszawskim gimnazjum podjął studia na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Warszawskiego. Dyplom uzyskał w 1904 r., tytuł doktora wszechnauk lekarskich w 1925. Staż odbył na UJ w Krakowie u prof. Henryka Jordana. Pracę podjął w Warszawie w Szpitalu Ewangelickim i Szpitalu Dzieciątka Jezus. Był jednym z założycieli „Spójni” i Polskiego Związku Ludowego, redaktorem „Życia Gromadzkiego”, członkiem i lekarzem III Proletariatu. Za tę działalność został aresztowany i uwięziony w Łomży od kwietnia 1911 do lutego 1912 r. Do 1914 r. pracował w szpitalu przy ul. Karowej i w lecznicy Omega. W 1914 r. został zmobilizowany do czołówki chirurgicznej armii rosyjskiej. W 1917 r. wstąpił do I Korpusu Polskiego i został członkiem rady sanitarnej, następnie zastępcą naczelnika wydziału aprowizacyjnego twierdzy Bobrujsk. Z ramienia Polskiej Organizacji Wojskowej pracował w wydziale mobilizacyjnym w Kijowie i Moskwie, był członkiem komisji Wojskowej w Komitecie Narodowym Polskim w Paryżu i kierownikiem Biura Opieki nad Żołnierzem.

W 1919 r., po powrocie do kraju z armią gen. Hallera, pełnił funkcję szefa sanitarnego twierdzy Grodno, 2. i 1. DP legionów III i II Armii oraz szefa Wydziału Organizacyjnego Departamentu Sanitarnego Ministerstwa Spraw Wojskowych. W latach 1922–1928 był współorganizatorem i komendantem Wojskowej Szkoły Sanitarnej w Warszawie. Od stycznia 1928 r. przeszedł w stan spoczynku w stopniu generała brygady i objął funkcję podsekretarza stanu i ministra pracy i opieki społecznej, prezesa Stowarzyszenia Opieki nad Młodzieżą Bezrobotną i Fundacji im. Stanisława Staszica. Do 1939 r. był komisarzem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Po wybuchu II wojny światowej został wybrany przewodniczącym Ogólnopolskiego Komitetu Opieki nad Uchodźcami, internowany na Węgrzech utworzył tam polski oddział YMCA. W 1944 r. przeniósł się na Słowację i pracował w Starej Wsi jako lekarz w domu dla głuchoniemych. Po powrocie do Polski podjął pracę lekarza rejonowego w Białogonie, następnie lekarza fabrycznego w Sławkowie. Od 1953 r. był kierownikiem ośrodka zdrowia w Serocku n. Narwią.

W latach 1909–1910 w „Gazecie Lekarskiej” opublikował prace o promienicy kości i cholecytenterostomii; w latach 20. na łamach „Lekarza Wojskowego” zamieścił cztery artykuły na temat wojskowej służby zdrowia w Czechosłowacji, Francji, Polsce i Włoszech oraz fragmenty prac *Przeszłość Zamku Ujazdowskiego*, wydanej w całości w 1929 r.

Odnznaczony orderami *Virtuti Militari* i *Polonia Restituta* oraz Krzyżem Niepodległości z mieczami i Krzyżem Walecznych.

Ożeniony trzykrotnie – z Marią Szawłowską, Heleną Paciorkowską i Reginą Boguszewską primo voto Szeligowską. Zmarł 30 października 1955 r. w Serocku.

PSB; Stawecki P.: *Słownik Biograficzny generałów Wojska Polskiego 1918–1939*, Warszawa 1994, s. 140–141; Akta osobowe i foto – ze zbiorów Głównej Biblioteki Lekarskiej; życiorys własny; życiorys autorstwa Reginy Hubickiej.

Dokumenty 1917–1955

IPMS Sygn. KOL 400

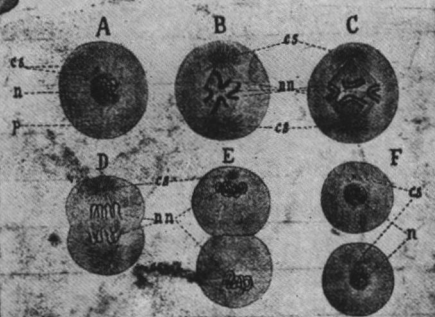
- życiorys autorstwa Reginy Hubickiej, maszynopis s. 58,
- Karta Urlopowa 1920 r.; Karta Uposażenia, lipiec 1927 r.,
- zaświadczenie i przepustka z września 1939 r.,
- pismo do gen. brygady Stanisława Dembińskiego (zwierzchnika obozów wojskowych dla internowanych na Węgrzech), listopad 1944 r.,
- „Zgłoszenia w sprawie nabycia karty rejestracyjnej” – arkusz wypełniony w grudniu 1946 r.,
- zaświadczenie o przyjęciu w poczet członków ogniska polskiej YMCA i odznaczeniu z okazji 25-lecia,
- podanie do Izby Skarbowej w Kielcach o przyznanie zaopatrzenia emerytalnego, lipiec 1946 r.
- plik pism z urzędów wojewódzkich w Kielcach i Olkuszu,
- świadectwa pracy, umowy o pracę,
- wyniki analiz lekarskich, elektrokardiogram,
- rachunki z pogrzebu i listy kondolencyjne adresowane do Reginy Hubickiej od Edwarda Wajsa i Alodii Gryczowej;

Rękopisy:

notatki dot. Konferencji Pokojowej w Paryżu 1918/1919; kalendarzyki z lat 30. z zapiskami; „Analiza moczu”, s. 40; „O polityce, sztukach pięknych, poezji”, s. 20; „Zamek Ujazdowski”, s. 46; „O ciele człowieka”, s. 33; „O wściekliwości”, s. 8; próbki literackie – poezja i proza; notatki z okresu 23 V 1940 – 26 V 1940 (Węgry), s. 11; notatki 27 VI 1940 – 11 VII 1940, poprzedzone wpisem innym charakterem pisma: „Pisane podczas po-

-10-

ukonne z tkanki kostnej; mięsni - z tkanki
mięśniowej; nerwy z tkanki nerwowej; Tkanka, kłó-
ca ^{po zmianach gojowia się} tkanej metodami in vivo rany - narzuca się tkan-
ka tkanej. (Białe ślady na skórze np. po oparciu albo po
głębokich skaleczeniach t. w. blizny powstałe ~~dotychczas~~
~~zostawiają~~ /to: tkanki.) Na rys 4 pod literą E widać
jak wygląda w po-
zostawieniu taka tkanka.
Pod literami A, B, C, E
widać karatki tkanki
których nie tony skóra,
tkana, wyjątkowo widać
wewnątrz i t. w. Wnętrze

Rys. 4. Tkanka z ciała człowieka - karatki widać doskonale, teatki podobne w kilkadziesiąt razy. | jak te tkanki są ukonne z oddzielnych komórek.

Przebieg ciała ludzkiego przemierzona do pełnienia jakiejś określonej czynności narzuca się stanem narzędziem lub organem. Takimi organami będą oko, które jest organem wzroku, ucho

dróży żony Reginy, jako pierwszy kurier piłsudczyków na Węgrzech, do Polski celem nawiązania łączności”.

Rękopisy i maszynopisy tego samego tekstu:

„Organizacja otwartej pomocy lekarskiej”, s. 24; protokoły Konferencji Pokojowej w Paryżu 1918/1919, s. 11; 7 tekstów różnych przemówień okolicznościowych;

Maszynopisy:

„Budżet na luty 1934”, s. 4 (utrzymanie i umundurowanie ośrodków wojskowych); „Zagadnienie Kas Chorych w Sejmie” 1930, s. 19; „Projekt organizacji i urządzenia ośrodka zdrowia w Sławkowie przy ul. Browarnej 19”, s. 2; „Monografia Serocka”, s. 4; „Odpowiedź na ankietę Komisji Usprawnień Administracji Publicznej przy Ministerstwie Zdrowia”, s. 8;

Varia:

telegram i wycinki prasowe z lat 1917–1918 dot. I Korpusu w Rosji i POW; „Wnioski i uchwały Komitetu centralnego Ligi Niepodległości Polski”, styczeń 1918 r. (z listą obecności); „Statut Instytutu Badań Najnowszej Historii Polski” Warszawa 1923; „Służba ojczyźnie. wspomnienia uczestniczek walk o niepodległość 1915–1918” Warszawa 1929 (jedynie okładka i strona tytułowa); modlitewnik wyd. 1929 r.; „Złota Księga” – karta tytułowa z dedykacją: „Kochanemu Komendantowi Pułkownikowi Stefanowi Hubickiemu na pamiątkę wspólnej pracy w Oficerskiej Szkole Sanitarnej od L. Zembrzuskiego, Warszawa 9 czerwca 1927 r.”; karta z życzeniami świątecznymi od Szkoły Podchorążych Sanitarnych, grudzień 1929 r.; „Pożegnanie pierwszego komendanta Szkoły Podchorążych Sanitarnych, grudzień 1929 r.”; „Pożegnanie pierwszego komendanta Szkoły Podchorążych Sanitarnych gen. bryg. dr. Stefana Hubickiego” Warszawa 1929, s. 19, aut. AC (Antoni Czyżewicz); ozdobny adres od oficerów I batalionu Szkolnego, wrzesień 1929 r.; dokumenty Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej z lat 1930–1939; plan ogrodu przy willi na Żoliborzu; kosztorys willi w Jastrzębiej Górze; „Protokół zebrania Klubu Łazików 25 I 1919 detaszowanego w Wilnie” (żartobliwy tekst z projektem powołania Akademii Flirtu); list od prof. dr Stanisława Wszelakiego z 1955 r. z informacjami o powojennych losach m.in. Jana Kochanowskiego, L. Zembrzuskiego; 2 pokwitowania odbioru pamiątek osobistych z roku 1956, wystawione przez prof. dr Stanisława Konopkę w imieniu Głównej Biblioteki Lekarskiej i Towarzystwa Historyków Medycyny; pokwito-

wanie Biblioteki Narodowej z 1981 r. z dołączonym wykazem darów; list prywatny Reginy Hubickiej z informacją o przekazaniu darów Bibliotece Narodowej; pokwitowanie z 1986 r. przyjęcia przez Wojskową Akademię Medyczną sznurów naramiennych mundurowych dla Muzeum Polskiej Wojskowej Służby Zdrowia;

Fotografie:

album z odbitkami zdjęć ponumerowanych od 71 do 132 przedstawiających armię rosyjską podczas I wojny światowej; 25 fotografii w albumie opatrzonym dedykacją: „Wielce Szanownemu Panu Prezesowi Zarządu Głównego Związku POW ministrowi gen. drowi Stefanowi Hubickiemu w dowód wdzięczności za uświetnienie swoją obecnością drogiej sercom naszym uroczystości odsłonięcia tablicy pamiątkowej ku czci poległych kolegów – Peowiacy Koła Ciechanów, 19 XI 1932”; 94 fotografie luzem (w tym 68 nie podpisanych) z oficjalnych uroczystości, m.in. defilada, przecinanie wstęgi; albumik z pocztówkami sanatorium Karolin/Otrębusy.

Część materiałów złożonych w Archiwum IPMS przez rodzinę, w tym korespondencja, jest zastrzeżona do roku 2000.

Roman Józef JAKUBSKI (1916)

Urodzony 30 października we Lwowie, syn Antoniego – profesora anatomii porównawczej i biologii na Uniwersytecie Poznańskim i Wandy z domu Białkowskiej. Maturę zdał w Gimnazjum Ogólnokształcącym im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu w 1934 r., wstąpił do Szkoły Podchorążych Sanitarnych i podjął studia na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Warszawskiego.

W kampanii wrześniowej 1939 r. był dowódcą obsługi pociągu sanitarno-ewakuacyjnego Warszawa-

Tarnopol. Lekko ranny jako jeńiec wojenny został zatrudniony w szpitalu w Tarnopolu. Aresztowany przez NKWD podczas próby przekroczenia granicy węgierskiej, więziony w Stanisławowie i Odessie, skazany na pięć lat obozu pracy, został wywieziony z obozu przejściowego w Kotłasie do m. Iżma. Z powodu choroby był umieszczony w lazarecie w m. Uchta, następnie zatrudniony tam jako pracownik stolarni. Zwolniony, we wrześniu 1941 r. w Tocku został przyjęty do korpusu oficerów służby zdrowia Polskich Sił Zbrojnych. Organizował szpital garnizonowy w Guzarze. Po ewakuacji do Iranu pełnił funkcję referenta do spraw personalnych Szefa Obozu Ewakuacyjnego Nr 1 Pahlevi-Teheran. W Iraku, po ukończeniu kursu higieny obozowej, był dowódcą 3. plutonu 6. Kompanii Sanitarnej 5. Kresowej Dywizji Piechoty i oficerem szkoleniowym.

Oddelegowany do Bejrutu dla dokończenia studiów, od listopada 1943 r. do czerwca 1946 r. studiował medycynę na Uniwersytecie św. Józefa. Dyplom francuski otrzymał w 1950 r. Po dwumiesięcznym pobycie we Włoszech wraz z 5. Kompanią Sanitarną 5. KDP w październiku 1946 r. został ewakuowany do Wielkiej Brytanii, do Polskiego Korpusu Przystosobienia i Rozmieszczenia.

W latach 1946–1948 odbył staż na oddziale wenerologii Connaught Military Hospital, Hindhead, następnie w 5. Szpitalu Wojennym East Everleigh, Wilts, co spowodowało uzyskanie prawa praktyki w Wielkiej Brytanii. Zdemobilizowany w 1949 r. ukończył podyplomowe studium z patologii klinicznej i anatomopatologii w West Middlesex Hospital, Isleworth i w 1954 r. przeszedł do sektora prywatnego. Był ordynatorem oddziału histopatologii w London Clinic do 1981 r. i kontynuował tam pracę po przejściu na emeryturę. W 1990 r. został przeniesiony w stan spoczynku w stopniu kapitana.

Od 1947 r. jest członkiem Związku Lekarzy Polskich w Imperium Brytyjskim. W 1991 r. na zebraniu Związku Lekarzy Polskich na Obczyźnie wygłosił odczyt „Lekarze-żołnierze. Polska medycyna wojskowa 1918–1945”. Jest współzałożycielem Klubu Szkoły Podchorążych Sanitarnych na Zachodzie i Koła Wychowanków SPS w Londynie. Przyczynił się do powstania Koła Wychowanków SPS przy Akademii Medycznej w Łodzi. Jako wieloletni kronikarz Klubu i redaktor „Biuletynu” w 1993 r. został uhonorowany „Rubinowym sygnetem zasługi”.

Jest jednym z autorów wspomnień i współredaktorem pracy zbiorowej, wydanej przez Koło Bejrutczyków *Pod cedrami Libanu. Wspomnienia polskich studentów z Bejrutu 1942–1952*, Londyn

1994 i 1996. Jego praca *Studenci polscy w Libanie* została zamieszczona w „Biuletynie WAM” 1992 nr 1–4.

Przez wiele lat zajmował się fotografią artystyczną posługując się fotomikrografią (za pośrednictwem mikroskopu), wystawiał swoje prace w Londynie.

Odnaczony Medalem Wojska Polskiego i Krzyżem Kampanii Wrześniowej.

Ożeniony w 1943 r. z Wincentą Paulo miał dwoje dzieci, w 1981 r. z Wandą Stasiak z domu Kłosowska. Mieszka w Londynie.

Życiorys własny, maszynopis; Medical Register, 1979; Deklaracja wstąpienia do Związku Lekarzy Polskich w Imperium Brytyjskim X 1947, IPMS KOL 794; *Podchorążowie z Ujazdowa*, Londyn 1972 s. 376–377; informacje uzyskane bezpośrednio od R. Jakubskiego; foto – ze zbiorów Głównej Biblioteki Lekarskiej.

Dokumenty 1932–1981

IPMS Sygn. KOL 322

- życiorys własny, maszynopis s. 3,
- świadectwa szkolne Gimnazjum im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu 1932–1934,
- legitymacja studencka 1943 i dyplom Uniwersytetu św. Józefa w Bejrucie 1950,
- paszport i Książeczka Uposażenia Oficera Bejrut 1946,
- przepustka do Bagdadu wyd. przez dowództwo 5. KDP w kwietniu 1945,
- świadectwa ślubu: 1943 r. z Wincentą Paulo, 1981 r. – z Wandą Stasiak z domu Kłosowska;

Teksty:

rękopisy – „Obsada stanowisk etatowych 7. Batalionu”; imienny wykaz lekarzy i farmaceutów wyszkolonych w 7. Batalionie;

maszynopis – „Lekarze-żołnierze. Polska medycyna wojskowa 1918–1945” s. 13;

korrespondencja – plik listów i kart pocztowych z lat 1940–1944 pisanych do matki i siostry zesłanych do Georgiewki i otrzymanych od nich w Tocku i Bejrucie (gęsto zapisane kartki po polsku i po rosyjsku); telefonogramy nadawane w 1943 r. z Bejrutu do rodziny we Lwowie za pośrednictwem PCK oraz druki czerwonochrzyskie wypełnione w celu sprowadzenia matki i siostry do Teheranu;

Dyplom Uniwersytetu w Bejrucie 1950

Varia:

program polskiego wieczoru artystycznego w Teheranie 1941 r. „Na rozśpiewanej fali”; podręcznik *Medycyna tropikalna*. Wykłady dr. Władysława Dybowskiego Jerozolima 1942; katalog prac fotograficznych wystawionych przez R. Jakubskiego na wystawie w Londynie w kwietniu 1986 r.; płaskie drewnienko (8x6 cm) z odręcznym napisem: „Baon Sanitarny I Kompania. Talon oficerski Nr 47 na pobieranie strawy w kantynie Nr 5 od 1 X 1941 do odwołania. D-ca I Kompanii”; pojedyncze egzemplarze prasy: „Orzeł Biały” z lat 1941–1943, „Kurier Polski w Bagdadzie” r. 1943, „Gazeta Polska” Jerozolima 1943, „Trybuna” Londyn 1946; plan Teheranu; „Przewodnik po Damaszku”.

**Tadeusz
PASIECZNY
(1905–1977)**

Urodzony 8 sierpnia w Dębicy pod Krakowem, syn Henryka urzędnika pocztowego. Po maturze w dębickim gimnazjum ukończył Szkołę Podchorążych Sanitarnych i studia na wydziale lekarskim Uniwersytetu warszawskiego – dyplom w 1929 r. Po kursie oficerskim w Centralnym Instytucie Wychowania Fizycznego był kierownikiem obozu SPS w Cetniewie. W latach 1933–1935 pracował jako lekarz w Szkole Podcho-

rażych Piechoty w Ostrowi Mazowieckiej, następnie pełnił funkcję naczelnego lekarza 2. Pułku Strzelców Konnych w Hrubieszowie. Po dwuletniej specjalizacji w Klinice Dermatologicznej u prof. Mariana Grzybowskiego w styczniu 1939 r. objął stanowisko ordynatora oddziału skórno-wenerycznego w 10. Szpitalu Okręgowym w Przemyślu. Tuż przed wybuchem wojny ukończył kurs dla oficerów sztabowych tzw. marszałkowski. We wrześniu 1939 r. był dowódcą Kompanii Sanitarnej 6. Dywizji Piechoty w Krakowie i komendantem szpitala polowego w Biłgoraju. Aresztowany przez gestapo i uwięziony w Zamościu, został zwolniony z przydziałem do Centrum Szpitalnego Zamość. W styczniu 1940 r. przedostał się do Francji. Brał udział w kampanii norweskiej jako szef sanitarny 1. Podbrygady Samodzielnej Brygady Strzelców Podhalańskich. W 1944 r. ewakuowany do Szkocji pełnił funkcje: komendanta polowej stacji opatrunkowej 1. Dywizji Pancерnej i Szpitala Polowego nr 2, dowódcy oddziału służby zdrowia 4. Dywizji Piechoty, ordynatora oddziału w Polskim Szpitalu Nr 1 i komendanta ośrodka ozdrowieńców Inverarv.

Zdemobilizowany, w randze pułkownika, od 1948 r. do przejścia na emeryturę w 1970 r. pracował w Glasgow Royal Infirmary. W 1959 r. uzyskał stopień Ph.D. na uniwersytecie w Glasgow. Prace naukowe publikował w światowych pismach medycznych, takich jak: „The Journal of Investigative Dermatology”, „Dermatologica”, „American Medical Association Archives of Dermatology and Syphilology”. W londyńskim „Dzienniku Polskim” i „Biuletynie Podhalańskim” zamieścił cykl wspomnień.

Był działaczem polonijnym – prezesem Komitetu Skarbu Narodowego i przewodniczącym okręgowej komisji wyborczej w Glasgow w 1962 r., należał do Zjednoczenia Narodowego, Polskiego Towarzystwa Naukowego na Obczyźnie i Związku Lekarzy Polskich w Imperium Brytyjskim. Jego długoletnie starania doprowadziły do utworzenia sektora polskiego w Muzeum Wojska w Narwiku.

Dwukrotnie ranny – w kampanii wrześniowej i norweskiej – został odznaczony krzyżem *Virtuti Militari*, Krzyżem Walecznych, *Croix de Guerre*.

Ożeniony w 1971 r. ze Szkotką. Zmarł 16 czerwca 1977 r. w Glasgow.

Życiorys własny, maszynopis; Deklaracja wstąpienia do Związku Lekarzy Polskich w Imperium Brytyjskim IPMS KOL 394; *Podchorążowie z Ujazdowa*, Londyn 1972 s. 343–344; *Medical Register*, 1979; *Bibliography of works by Polish scholars and scientists published outside Poland in languages other than Polish 1939–192*, Londyn 1964; Akta osobowe i foto – ze zbiorów Głównej Biblioteki Lekarskiej.

Dokumenty 1941–1977

IPMS Sygn. KOL 99

- życiorys własny, maszynopis s. 2,
- dokumenty i zaświadczenia z kolejnych miejsc pracy,
- pisma w sprawie wojennych odznaczeń: z Bureau d'Archives des Armées Etrangères w Paryżu oraz z Organ de Liquidation des Armées Polonaise et Tchecoslovaque en France;

Kampania norweska:

- wykaz strat Brygady Strzelców Podhalańskich (2 wersje listy poległych sporządzone w sierpniu 1940 r.),
- dokumenty Brygady: meldunki szefa sanitarnego 1. Półbrygady Strzelców T. Pasiecznego; 7 wykazów imiennych służby zdrowia (m.in. niekompletny notatnik z nazwiskami ponad 200 żołnierzy; instrukcje, programy szkolenia,
- korespondencja z urzędami norweskimi w sprawie polskich eksponatów muzealnych i o planowanym nadaniu polskich nazw ulicy i placowi w Narwiku,
- korespondencja z lat 1968–1975 z gen. Zygmuntem Bohusz-Szyszko i płk. Zenonem Starkiewiczem w sprawie polskich odznaczeń dla Norwegów; ze Stowarzyszeniem Marynarki Polskiej, z ambasadorem RP w Oslo Czesławem Pruszyńskim i premierem A. Urbańskim; z ks. prałatem Wincentym Nagi-Drobina w sprawie polskiej kapliczki w Narwiku,

DEKLARACJA.

Niniejszym zgłaszam wstąpienie do Związku Lekarzy Polskich w Imperium Brytyjskim i zobowiązuje się do przestrzegania postanowień statutu.

Imię i nazwisko Dr. PASIECZNY Tadeusz-Adam-Henryk

Miejsce i data urodzenia Debica-pow. Debica-wojew. Krakowskię,
dnia 8.VIII.1905r.

Stwierdzenie obywatelstwa POLSKIE

Stwierdzenie posiadanego dyplomu .. Posiadam stwierdzenie wystawione
przez Izbę Lekarską Krakowską w r. 1939

Krotki zyciorys:

Szkole Powszechna i Średnia /gimnazjum klasyczne/ ukończyłem w Debicy w r. 1923.

W latach od 1923-1929-ukończyłem szkole Podchorążych Sanitarnych w Warszawie-dyplom doktora medycyny uzyskałem 5.VII.1929r. na Uniwersytecie Warszawskim.

Do 1.I.1931-odbywałem praktykę lekarską w szpitalach warszawskich.

Do 5.IV.35-byłem lekarzem w Szkole Podchorążych.

Do 1.I.1937r. byłem Nacz. lekarzem 2.P. Strzelców Konnych.

Do 17.I.39r. byłem na 2-letniej specjalizacji w chorobach skorno-wenerycznych w 1-ym Szpitalu Okręgowym w Warszawie i klinice Dermatologicznej u prof. Grzybowskiego.

Do 1.IX.1939 byłem starszym ordynatorem oddziału skorno-wenerycznego w 10-ym Szpitalu Okręgowym w Przemyslu.

W czasie wojny w 1939r. -byłem doc. komp. sanit., a od dnia 15.IX.39r. K-dtem Szpitala w Bilgoraju do dnia 22.XII.39r. -ordynatorem Szpitala w Zamcziu do dnia 21.VI.40r. Szefem Sanit. I. Pol-Brygady Strzelców Podhalanskich w Norwegii.

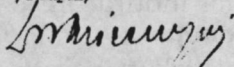
Do dnia 1.VIII.42r. -nacz. lek. baonu Strzelców Podhalanskich.

Do dnia 1.I.1944-K-dtem P.S.O. -w 1.Dyw. Pancerniej

Od tego czasu Doc. Oddziałów Służby Zdrowia. 4. D. P.

..... Dr. T. Pasieczny, m.jr. lek.

/Podpis/

Adres: -

Castle-Roy
Broughty-Ferry
Angus

- korespondencja z lat 1948–1977 z zarządem Amicale des Combattants de Narvik,
- legitymacja ACN,
- wycinki z prasy norweskiej z tekstem dwóch wywiadów udzielonych przez T. Pasiecznego (z dołączonym przekładem na jęz. angielski i polski),
- druki okolicznościowe: 25- i 35-lecie kampanii norweskiej,
- 26 wycinków z prasy norweskiej i „Dziennika Polskiego” z tekstami o Brygadzie Podhalańskiej,
- 10 fotografii z uroczystości rocznicowych w Narwiku;

Rękopisy:

- relacja ze starań podjętych w latach 1968–1972 o upamiętnienie udziału Brygady Podhalańskiej i Polskiej Marynarki Wojennej pod Narwikiem, s. 6; pamiętnik z lat 1970–1972 i 1977, s. 22; notes z zapiskami z podróży do Skandynawii w 1965 r.; teksty do „Biuletynu Podhalańskiego”; „Kartki wspomnień” 1933 r., SPS w Ostrowii Mazowieckiej; „Lekarze w Hrubieszowie” – 1935 r.; „Krwiożerczy pies. Fragment pamiętnika” – 1943 r., I Dywizja Pancerna w Szkocji;

Druki, maszynopisy powielone:

- zarządzenia i instrukcje służby zdrowia z lat 1941–1947, 23 dokumenty; plik dokumentów kół oddziałowych 4. Dywizji Piechoty z lat 1948–1951; 8 pism Stowarzyszenia Polskich Kombatantów; 12 pism adresowanych do T. Pasiecznego jako przewodniczącego Okręgowej Komisji Wyborczej w Glasgow w 1962 r. podpisanych przez Kazimierza Sabatta i Stefana Soboniewskiego; pisma od sekretarza Działu Spraw Emigracyjnych W. E. Choroszewskiego; 40 pism i komunikatów z lat 1950–1976 Komisji Skarbu Narodowego i kopie odpowiedzi T. Pasiecznego; legitymacja KSN 1950 r.; Regulamin Delegatury Skarbu Narodowego na Wielką Brytanię; 46 pism i komunikatów z lat 1963–1968 dot. ordynacji wyborczej Zjednoczenia Narodowego; teksty T. Pasiecznego: „Klasyfikacja ran i uszkodzeń wojennych” – szczegółowa instrukcja dla lekarzy; „Streptomycin and isoniazid in treatment of erythema induratum basin's disease”;

Korespondencja:

- 96 listów i 9 kart pocztowych od gen. Kazimierza Głabisza z lat 1949–1976, kilka kopii listów T. Pasiecznego do generała (w tym wierszowana satyra z okazji 80. rocznicy urodzin generała),

- z Instytutem Polskim im. gen. Sikorskiego z lat 50. w sprawie zaliczenia do członków-przyjaciół,
- 36 listów z lat 1952–1965 od płk. Ludwika Bociańskiego,
- 27 listów od Stefana Soboniewskiego z lat 1954–1964 (niektóre z nich na blankietach Stowarzyszenia Polskich Kombatantów),
- 44 listy od i do Klubu Wychowanków Szkoły Podchorążych Sanitarnych z lat 1956–1967 m.in. w sprawie działalności Klubu, zjazdów koleżeńskich i książki pamiątkowej,
- 105 listów z lat 1959–1977 od płk. dr. Stanisława Orłowskiego z Manchesteru,
- 20 listów z lat 1960–1976 od mjr. Jana Billewicza,
- 29 listów z lat 1965–1975 od prof. dr. Stanisława Ostrowskiego i 27 kopii listów T. Pasiecznego do prof.
- kilka listów z lat 1966–1973 do i od Polskiego Towarzystwa Naukowego na Obczyźnie,
- kilka listów z roku 1970 do i od komitetu organizacyjnego Kongresu Współczesnej Nauki i Kultury Polskiej na Obczyźnie,
- 3 listy z roku 1971 od dr. Leona Koczego z Biblioteki Instytutu Historycznego im. gen. Sikorskiego w Glasgow,
- list z roku 1976 od prof. dr. Józefa Kubicza z Wrocławia;

Varia:

- Szkoła Podchorążych Sanitarnych: program zjazdu z okazji 25-lecia Szkoły, nekrolog ostatniego komendanta SPS Ksawerego Mszadro, egzemplarze „Biuletynu Klubu SPS” 1956–1976 (nr 1–36),
- fotografie: dokumentacja fotograficzna chorób skóry (32 fot.), 6 fot. I Pułku Szwoleżerów z marszałkiem Józefem Piłsudskim, 2 fot. marszałka,
- „Grenadierska Radiowa Szopka Satyryczna” wyd. Redakcja Nowin, maszynopis powiel. (T. Pasieczny występuje jako Sanitas Obosieczny),
- pojedyncze egzemplarze pism: II Brygady Strzelców Podhalańskich (1940–1941) – „Czata”, „Odwet”; biuletynu „Stowarzyszenia Żołnierzy Samodzielnej Brygady Strzelców Podhalańskich” (1964–1971); „Amicale des Combattants de Narvik” Lyon (1960–1972)*.

* W następnym zeszycie wydrukujemy dokumenty dotyczące: S.J. Sosabowskiego, A. Tarnawskiego, W. Tarnawskiego, M. Zwierza oraz Statut Tow. Nauk. Lek. Polskich Sił Zbrojnych i wykaz dokumentów Związku Lek. Polskich na Wychodźstwie.

Agnieszka Pruszyńska

Medical Memoirs in the Archives of the Polish Institute and Museum of General W. Sikorski in London

Summary

The article contains a brief history of the above named institute, the information on its archive collections, biographies and a list of documents of five Polish doctors who after the end of the warfare decided to remain in exile in view of the Polish post-war reality. The said documents depict the life of the Polish emigrants after the World War I.

Agnieszka Pruszyńska

Erinnerungen von Ärzten im Archiv des Sikorski-Instituts und Museums in London

Zusammenfassung

Der Artikel enthält eine kurze Geschichte des Sikorski-Instituts sowie Informationen über dessen Bestände; er präsentiert Lebensläufe und ein Verzeichnis von Dokumenten über fünf polnische Ärzte, die sich nach Beendigung der Kriegshandlungen und vor dem Hintergrund der polnischen Nachkriegswirklichkeit für einen Verbleib im Exil entschieden hatten. Die Dokumente zeigen das Schicksal polnischer Emigranten nach dem Ersten Weltkrieg.